

УДК 796.89.03(477)

Щербина Ю. В.

СТОРИНКИ НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ГИРЬОВОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ

Сучасний гирьовий спорт - це різновид єдиноборств, сутність якого полягає у підніманні гирь певної ваги граничну кількість разів. У статті наведено деякі відомості з новітньої історії гирьового спорту.

Після всенародної популярності, яку вправи з ваговими гирями отримали наприкінці ХІХ і на початку ХХ ст., на довгий час гирі перетворились на різновид циркового мистецтва і стали допоміжним засобом розвитку фізичних якостей в інших видах спорту, залишаючись при тому атрибутом народних гулянь і розваг.

Новітня історія гирьового спорту в Україні починається в 60-х роках минулого століття. Змагання з гирями швидко розповсюджуються в сільській місцевості, на заводах, в армії і флоті та серед студентської молоді. 1970 р. в Україні затверджуються перші правила змагань, до яких увійшли три вправи (триборство)-жим гирі кожною рукою, поштовх двох гирь від грудей і ривок одною рукою. Залежно від рангу, змагання проводяться з гирями 16, 24 і 32 кг. Враховуючи зростаючу популярність і доступність змагань з гирями, в Україні 1974 р. вперше введено почесне спортивне звання «Майстер спорту з гирьового спорту».

Значним поштовхом у подальшому розвитку гирьового спорту в Україні було прийняття 1985 р. Єдиних всесоюзних правил змагань, проведення першого чемпіонату СРСР і введення почесного спортивного звання «Майстер спорту СРСР». Перший всесоюзний чемпіонат проводився 23—

24 листопада 1985 р. в м. Липецьку (Росія). Він зібрав 80 учасників з різних союзних республік. Збірна команда України гідно виступила у цих престижних змаганнях і посіла друге загальнокомандне місце після достатньо сильної команди Росії, у якій гирьовий спорт має спільне з Україною історичне підґрунтя і також є національним видом спорту. Відтоді проводяться змагання з гирьового спорту у двох вправах — поштовх і ривок. 1985 р. проводиться перший чемпіонат України, який відбувся 12-14 квітня у м. Скадовську на спортивній базі ФСТ «Колос» і залучив 98 учасників; вага гирь складала 24 кг. Відтоді чемпіонати України з гирьового спорту проводяться регулярно, але з гирями вагою 32 кг. 1991 р. гирьовий спорт введено до програми Х Спартакіади України і Х Спартакіади народів СРСР. У зв'язку із значним підвищенням результатів у 1989 р. виконання вправ обмежено регламентом, який дорівнює 10 хв [1—3].

Після розпаду Радянського Союзу у 1992 р. була створена Міжнародна федерація гирьового спорту (МФГС) і Федерація гирьового спорту України (ФГСУ). Перший чемпіонат світу відбувся в м. Липецьку (Росія) 20-22 листопада 1993 р. за участю 86 учасників з 8 країн колишнього СРСР.

Перші роки незалежності України були важкими для гирьового спорту, але, попри усі негаразди, гирьовики вибороли свої національні традиції. 1995 р. Федерація гирьового спорту України ввійшла до складу Міжнародної федерації і вже 1998 р. взяла на себе проведення VI чемпіонату світу, який відбувся 20-22 листопада в м. Борисполі Київської області за участю 86 учасників з 12 країн світу. Цей чемпіонат відзначився тим, що в ньому вперше в історії взяли участь спортсмени країн так званого дальнього зарубіжжя - Греції, Палестини, Йорданії. Кількість країн -учасниць змагань виявилася рекордною і не перевершена до цього часу. В рамках чемпіонату світу відбулася перша міжнародна науково-практична конференція з актуальних питань гирьового спорту.

Значною подією в сучасній історії гирьового спорту було проведення X чемпіонату світу, який відбувся на батьківщині прадавніх Олімпійських ігор - в Афінах (Греція). Спортсмени України вибороли у цих змаганнях 6 золотих, 2 срібні і 5 бронзових медалей, а також установили рекорд світу в номінації нетрадиційних вправ. Апогеєм українського гирьового спорту був виступ збірної команди України на чемпіонаті світу 2003 р. в м. Венспілс (Латвія). 24 рази здіймався тут український прапор і 5 разів лунав Гімн України на честь наших гирьовиків, які здобули 5 золотих, 11 срібних і 8 бронзових медалей.

Подальший розвиток гирьового спорту в Україні пов'язаний з проведенням змагань серед жінок. Перший жіночий чемпіонат відбувся 12-14 жовтня 2001 р. у м. Южне Одеської області. Він зібрав усього 9 учасниць, які змагалися у ривку з гирею вагою 16 кг. 2003 р. в м. Вентспілс (Латвія) відбувся перший чемпіонат світу серед жінок, у якому взяли участь спортсменки України, Росії, Латвії і Білорусі. Гирьовий спорт дуже швидко став популярним серед жінок. Учасницями перших чемпіонатів України були представниці різних спеціальностей, а також студентки різних навчальних закладів, у тому числі Національного університету «Кієво-Могилянська академія». З метою заохочення спортсменок до занять гирьовим спортом Федерацією гирьового спорту України розроблені класифікаційні нормативи для жінок, які почали діяти з 2004 р., і спільно з Держкомспортом України вперше у світовій практиці введено почесне спортивне звання «Майстер спорту України» з гирьового спорту.

З 1988 р. в Україні розвивається новий напрям гирьового спорту - композиційне жонглювання, започаткований групою силового жонглювання «Козацькі витівки», створеною на базі Націо-

нального медичного університету ім. О. О. Богомольця. Своїми виступами, побудованими у стилі українських народних танців, група сприяє популяризації гирьового спорту серед населення України, а також у країнах ближнього і дальнього зарубіжжя, та відродженню культурної спадщини України [3].

Протягом усього часу існування гирьовики України достойно підтримують честь держави на світовому рівні. Всі змагання з гирьового спорту найвищого рівня проводяться з використанням суддівської сигналізації, розробленої і запатентованої в Україні (патент № 4824, автор Ю. В. Щербина). Збірна команда України в останні роки незмінно посідає одне з чільних місць у світовому рейтингу. В окремих вагових категоріях спортсмени України стають переможцями і призерами чемпіонатів світу. Найвидатнішими досягненнями наших гирьовиків можна вважати результат Федора Усенка з м. Суми у поштовху двох двопудових гирь - 149 разів у ваговій категорії до 80 кг, показаний у 1989 р. і не перевершений до сьогодні; рекорд у ривку Юрія Петренка з м. Черкас - по ПО підйомів кожною рукою (1998 р.); а також досягнення десятиразового чемпіона світу Романа Михальчука з м. Луганська, який першим серед гирьовиків України удостоєний високого спортивного звання «Заслужений майстер спорту України». У номінації нетрадиційних вправ вражає рекорд Олега Іліки з м. Стороженця Чернівецької області, який у червні 2002 р. на змаганнях у м. Турбіго (передмістя Мілана, Італія) протягом години виконав поштовх двопудової гирі поперемінне кожною рукою 1036 разів, що значно перевищує офіційно визнаний рекорд світу. Давид Кльонон з м. Балаклея Харківської області протягом години 465 разів вижав поперемінне кожною рукою гирю вагою 40 кг під час проведення чемпіонату України з гирьового спорту 2004 р. у м. Хмельницькому. Донині не перевершений рекорд у жонглюванні пудовою гирею, встановлений автором даної роботи 27 липня 1995 р. на схилі східної вершини Ельбрусу на висоті 4200 м і занесений до книги рекордів Гіннеса різних видань. 50 разів він підкинув гирю вагою 16 кг над головою і зловив на шию, при цьому, жонглюючи гирею, 100 разів перекинув її з руки в руку.

У жінок найвище досягнення у світовій практиці показала Любов Черепача з м. Запоріжжя, яка 29 лютого 2004 р. за відведений правилами 10-хвилинний проміжок часу підняла у ривку пудову гирю 220 разів.

Федерація гирьового спорту України спільно з Міжнародною федерацією проводить значну

роботу, спрямовану на розширення географії гирьового спорту на світових теренах і популяризацію вправ з гирями в інших країнах. Завдяки цій роботі пагони гирьового спорту, крім країн

пострадянського простору, з'явилися в Угорщині, Німеччині, Польщі, Італії, США та інших країнах, що додає слави Україні перед міжнародною спільнотою.

1. *Draga V.* To the history of Ukrainian weightball lifting // The weightball lifting: The First international scientific-applied conference (Kyiv, 21-22, XI, 1998).- P. 4-5.

2. *П.чехов В. М.* Домашняя атлетика (Философия тренинга).— К.: ЗАО Издательский дом «Демид», 2000.- 160 с.

3. *ШербинаЮ. В.* Гирь восхитительный полет.-К., 1998- 119с.

Yu. Shcherbyna

THE PAGES OF THE NEW HISTORY OF THE WEIGHTBALL LIFTING UKRAINIAN SPORT

The modern weightball lifting sport is a kind of one person-competitions which is understood as weightball lifting of some weight of limited number. There is some information from the modern history of the weightball lifting sport in the article.